

Bib-Hist

Medlemsblad for
Dansk Bibliotekshistorisk Selskab

2. Årgang
2004

Nummer 6

Forsidebillede: Corselitze

Selskabets sommerudflugt gik 5. juni 2004 til Corselitze på Falster.
Bib-Hist bringer en omtale af besøget.

Julemøde
Onsdag 1. december 2004
Kl. 17 - 19
Det Arnamagnæanske Institut
Københavns Universitet, Amager
Bygning 27

Der vil senere komme nærmere om programmet.

Instituttet blev oprettet i 1956 med det formål at videreføre den videnskabelige udnyttelse af Den arnamagnæanske Håndskriftsamling, som den islandske filolog og historiker, Arne Magnusson, testamenterede til Københavns Universitet ved sin død i 1730.

Arne Magnussons samling består hovedsageligt af islandske håndskrifter, men blandt samlingen findes også norske, danske og svenske håndskrifter, samt nogle af anden proveniens.

I 1965 vedtog Folketinget en lov, der bestemte at hovedparten af samlingens islandske håndskrifter skulle udleveres til Islands Universitet.

Selve udleveringen begyndte i april 1971 og blev afsluttet i juni 1997. De af samlingens håndskrifter, der forblev i København, opbevares på Det Arnamagnæanske Institut.

Corselitze - sommerudflugt 2004

Selskabet havde valgt at lægge sin sommerudflugt på Grundlovsdagen, lørdag 5. juni 2004 - ikke for at genere og konkurrere med grundlovs møderne rundt omkring, og heller ikke for at genere "Tøserunden" som havde valgt denne dag til verdens største cykelmotionsløb - kun for kvinder. Et løb vi er vidende om, at flere af vore medlemmer deltager i.

Datoen var alene valgt, fordi det var den eneste lørdag, hvor Selskabet i denne periode kunne besøge Corselitze.

I alt 28 personer deltog i et spændende arrangement, hvor der både var noget til øje, øre, sind og mund.

Dagen oprandt med sol, stille vejr, og kun en enkelt regnbyge som faldt, mens selskabet hørte foredrag inden døre.

12 personer ankom med bus fra København, og resten kørte selv. Alle ankom så betids, at der var tid til at indtage en kop kaffe og rundstykker, som stod parat.

Kl. 10 blev der budt officielt velkommen, og Hans Kardel, højesteretsdommer og formand for Det Classenske Fideikommis, bød os inden for, og vi kunne tage plads i Den Hvide Sal, hvor Hans Kardel fortalte spændende om familien Classen, især J.F. Classen og P.H. Classen - om familiens politiske og økonomiske indflydelse, og om godset og dets historie.

På sin underfundige måde fortalte Hans Kardel om og bekræftede det, som vi inden for vor egen verden ofte støder på - også i historien - at der er penge i både krudt og bøger, uddannelse og viden.

Eftermiddagens foredrag blev leveret af bibliotekskonsulent Torsten Schlichtkrull fra DNLB, der fortalte om det Classenske Bibliotek - historien, bygningen og indholdet. Op til 20.000 bind, som spændte over vidt forskellige emner og vidner om Classens mange interesser inden for naturvidenskaben.

Fru Gerda Kardel gav en rundvisning i lokalerne. Bygherren ønskede opført et "falstersk Bernstorff" og kvalitetsvarer er indgået i byggeriet, bl.a. træ fra Pommern og Norge, rudeglas fra Norge, mursten fra Sønderborg, blåglaserede tagsten fra København.

Godsforvalteren og gartneren havde gjort deres til at indrette en garagebygning til et hyggeligt spisested, hvor vi indtog frokosten, leveret af det berømte traktørsted Pomlenakke, som ligger i umiddelbar nærhed, på godsets arealer.

Da selve programmet var slut, og bussen skulle tilbage til København, tilbød godsforvalteren at køre foran og udpege særlige steder på godsets område. Flere af de privat-kørende biler fulgte efter, og det betød at turen blev "udvidet" med et besøg ved "Generalens Lysthus" - en pavillon bygget i 1786 ved Tromnæs strand på Falsters østkyst, videre forbi Pomlenakke til det lille fiskerleje Hesnæs med sine huse med den markante stråbeklædning - huse som ejes af godset og som udlejes. Bussen sluttede sin tur ved at runde Stubbekøbing og Næsgaard Agerbrugsskole, som også er grundlagt af Classen, inden bussen kørte op på motorvejen mod København, og derved var "tilbage i nutiden".

Meldinger fra deltagere har efterfølgende været meget positive, og alt i alt betyder det, at det fortsat er spændende at arrangere ture for et altid veloplagt publikum fra Selskabet.

Bente Kaspersen

FRA BIBLIOTEKSHISTORIEN

I september 2004 afholdt Danmarks Biblioteksforening konferencen "Kultur på tværs" på Holckenhavn Slot ved Nyborg. Konferencen var godt besøgt, og alle deltagere fik som "ekstra bonus" udleveret jubilæumsskriftet om Nyborg Bibliotek, som i 2002 kunne fejre 100 års jubilæum.

Skriftets titel er "Arrestforvarerens drenge - og andre historier om Nyborg Bibliotek", og er redigeret af journalist Jan Witzel, med Nan Dahlkild, Nils Åge Jensen og Nils-Ole Lund som øvrige bidragydere.

Pladsen i Bib-Hist levner ikke rimelig mulighed for at bringe egentlige anmeldelser, men der vil af og til blive bragt omtale af - og evt. med udpluk fra - jubilæumsskrifter og andre publikationer, som kan bidrage til bibliotekshistoriske glimt.

Jubilæumsskriftet fra Nyborg fortæller om biblioteket og dets historie, krydret med gode og interessante detaljer, bl.a. om en låner, der var blevet "glemt" - låst inde - på biblioteket, og som efter mange anstrengelser endelig fik kontakt til bibliotekaren, der ikke havde tid til at komme og lukke ham ud - p.gr.a. et vigtigt møde.

Bibliotekaren bad derfor den indelåste låner om selv at finde hovednøglen i skrivebordsskuffen og låse sig ud.

I en anden artikel fortæller Jan Witzel om Victor Jørgensen (1862-1948), der egenhændigt tog initiativ til oprettelse af biblioteket. Jan Witzel fortæller om en person - og en æra - som holdnings- og værdimæssigt ligger meget fjern fra nutiden. Her blot et par udpluk:

”...Victor Jørgensen er ikke typen, der bruger sine kræfter på at sidde i rundkreds og afvente demokratiske afstemninger. Han udgør sit eget parti og er general i sin egen enmandshær. Han får en ide, udtænker et projekt og går derefter i gang med at realisere det. Som det f.eks. skete i forbindelse med oprettelse af biblioteket. Uden at have diskuteret forslaget med nogen i byrådet, foreslår han ved budgetforhandlingen i 1901, at kommunen bør yde et starttilskud på 100 kr. til et bibliotek... Diskussionen bliver lang, fordi ingen på forhånd kender til Victor Jørgensens plan... Sagen ender med et forlig og Victor Jørgensen får sine 100 kroner til biblioteket. Arbejdet med at finde lokaler til biblioteket, til at skaffe bøger og få valgt en bestyrelse kan gå i gang. Valgene kommer han dog nemt om ved, for hvorfor indkalde til stiftelse af en biblioteksforening, når man nu selv kan klare tingene hurtigt og effektivt?... Victor Jørgensen kontakter to nyborgensere ...og oplyser dem om, at de nu er udpeget som medlemmer af det nye biblioteks bestyrelse...”

Læs mere i ”Arrestforvarerens drenge - og andre historier om Nyborg Bibliotek”, 2002.

Flere jubilæumsskrifter

Redaktionen modtager gerne oplysninger om biblioteksjubilæer og tilhørende skrifter. Her bringes et uddrag af nogle af de senere års udgivelser:

Et århundrede i kulturens tjeneste. Om Vejgaard Biblioteks historie 1903-2003. Redigeret af Anne-Birthe Hansen, 2003.

Sorø Bibliotek i 150 år (1853-2003) - fra omflakkende, via omblæst til vidt omspændende tilværelse. Udgivet i anledning af Sorø Biblioteks 150 års jubilæum 1. marts 2003. Af Helge Torm, 2003.

At udbrede oplysning og god læsning. Lyngby-Taarbæk Kommunes Biblioteker i 1940erne og 1950erne. Af Helle Hvenegaard-Lassen, 2002.

Hav altid en ekstra længsel parat - en bibliotekshistorisk mosaik 1838-2000. Om Helsingør Kommunes Biblioteker. Af Kenno Pedersen og Suzanne Schytt, 2000.

FRA VOR EGEN VERDEN

”Den gamle Redacteur” skifter job.

I 2003 udkom Bib-Hist første gang og med Johannes Balslev som ansvarshavende redaktør.

Efter Selskabets generalforsamling i 2004 har styrelsen konstitueret sig, og Johannes Balslev har overtaget kassererjobbet efter Jørgen Svane-Mikkelsen. Dermed var redaktørjobbet ”ledigt”.

Johannes Balslev, som i sommeren 2004 er gået på pension efter at have været biblioteksleder i mange år, senest på Centralbiblioteket i Esbjerg, begrundet sit farvel til redaktør opgaven med, at han ikke længere har adgang til den rige mængde af (historisk) bibliotekslitteratur, som han i mange sammenhænge så ødselt har inspireret sine læsere med.

Redaktør opgaven er nu lagt i hænderne på ”triumviratet” Laura Skouvig, Danmarks Biblioteksskole. Andrew Cranfield, DBB og Bente Kaspersen, Maribo - sidstnævnte som ansvarshavende.

Vi håber, læserne både vil tage godt mod den nye redaktion og vil læse Bib-Hist med interesse og udbytte, og gerne vil bidrage med indlæg.

Konstitution 2004-2005

Efter generalforsamlingen 28. april 2004 i Dansk Bibliotekshistorisk Selskab har styrelsen konstitueret sig således:

- Formand: Ole Harbo
- Næstformand: Bente Kaspersen
- Kasserer: Johannes Balslev
- Sekretær: Susanne Bøggild
- Bib-Hist, redaktion: Andrew Cranfield, Laura Skouvig, Bente Kaspersen (ansv.)
- Bibliotekshistorie, redaktion: Steen Bille Larsen. Ole Harbo, Jørgen Svane Mikkelsen.

Styrelsen

har holdt møde 28. september og har aftalt nyt møde 6. januar 2005.

Af kommende aktiviteter kan nævnes:

Ud over julemødet, som er omtalt andet steds, arbejder styrelsen bl.a. med et besøg på Rigsarkivet i første kvartal af 2005 og med et studiebesøg til Oxford i september 2005.

Der vil senere komme meget mere om disse planer.

Fra besøg i Marinens Bibliotek

Omtale af besøget, 22. september 2004, bringes i næste nummer.

Bibliotekshistorie

Manuskriptet til Bibliotekshistorie nr. 7 er ved at blive sendt til trykning og forventes at udkomme omkring jul/nytår 2004/2005.

18. okt. 1949

Hr.

Hermed meddeles Dem, at hvis den i juni lånte bog, af A. C. Andersen ikke afleveres inden lørdag den 22. ds. vil sagen overgå til politiet.

De har behandlet biblioteket rigtig uforskammet og pådraget os megen ulejlighed og mange udgifter ved Deres smøleri.

Der skal betales 2 kr. ved bogens aflevering.

bibliotekar

Gengivelse fra scrapbogen 1949, lånt fra: Et århundrede i kulturens tjeneste. Vejgaard biblioteks historie 1903-2003, side 24.

Modtagerens navn er overstreget i originalen.

Endvidere bemærkes, at afsender er unavngiven!

ISSN 1603-1113

BIB-HIST er udgivet af Dansk Bibliotekshistorisk Selskab.

Dette nummer er redigeret af Bente Kaspersen (ansv.), Laura Skouvig og Andrew Cranfield.

Afleveret til tryk, uge 41, 3004.

Abonnement opnås ved medlemskab af foreningen.

Indmeldelse sker til Johannes Balslev,

Gartnerparken 22, 4654 Fakse Ladeplads (E-mail: balslev@fakse-ldp.dk).

Medlemskab koster for institutioner: 300 kr., for personlige medlemmer: 150 kr.
(pensionister, studerende og ledige dog 100 kr.)